

ZIMA | 2022

49,50 Kč | 2 € ČÍSLO

32

Listy

sociální práce

Informační a odborný časopis
(nejen) pro sociální pracovníky

Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky
Partnerem časopisu je Ministerstvo práce a sociálních věcí

ROČNÍK X.

www.apsscr.cz
www.listysp.cz

SENI CARE

seni

KOMPLEXNÍ PÉČE

O SUCHOU A CITLIVOU POKOŽKU

AKTIVACE

ÚČINNÁ OCHRANA

JEMNÉ ČIŠTĚNÍ

KOMFORTNÍ PÉČE

REGENERACE

NOVINKA

SENI — INKONTINENCE POD KONTROLOU

LEHKÁ INKONTINENCE

STŘEDNÍ INKONTINENCE

TĚŽKÁ INKONTINENCE

Listy sociální práce

Čtvrtletník vydávaný
Asociací poskytovatelů
sociálních služeb ČR

Vančurova 2904, 390 01 Tábor,
tel./fax: +420 381 213 332,
www.apssc.cz, www.listysp.cz,
IČO 604 458 31

- **Ročník:** X.
- **Číslo:** 32 – ZIMA 2022
- **Cena:** 49,50, roční předplatné 199 Kč / 8 €
- **Vychází:** V Táboře 31. prosince 2022
- **Redakce:**
Ing. Petra Cibulková
e-mail: sefredaktor@apssc.cz
tel.: 607 056 221
- **Jazyková korektura:**
Mgr. Tamara Kajznerová a redakce
- **Redakční rada:**
Ing. Petra Cibulková (šéfredaktorka);
Ing. Pavel Kaczor, Ph.D.;
Mgr. Jan Šesták, Ph.D.;
Mgr. Petr Hanuš;
doc. PhDr. Lenka Haburajová Ilavská, Ph.D.;
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA;
PhDr. Pavla Kodymová, Ph.D.;
PhDr. Filip Novotný;
Ing. Daniela Lusková, MPA;
PhDr. Melanie Zajacová;
Mgr. Petra Zdražilová;
Mgr. Petra Zimmelová, Ph.D.;
Mgr. David Pospíšil, DiS.;
Mgr. Andrea Tajanovská, DiS.
- **Grafické zpracování a tisk:**
RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor
- **Distribuce a objednávky:**
SEND Předplatné, s. r. o.
Ve Žlábku 1800/77, hala A3
193 00 Praha 9 – Horní Počernice
www.send.cz
tel.: 225 985 225, 777 333 370
e-mail: send@send.cz
- **Objednávky a distribuce na Slovensku:**
MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko
Tel.: 00421/2/67201931-33 predplatne
e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk
- **Príspevky a inzercie:** Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny. Za obsah inzercie odpovídá zadavatel. Přebírání krátkých úryvků článků je možné pouze s uvedením názvu časopisu a článku, jména autora, čísla ročníku, vydání a strany. Přebírání celých článků či jejich částí přesahujících jeden odstavec je možné pouze s písemným svolením redakce.
- **Registrace:**
MK ČR E 21365, ISSN 2336-2332

Z obsahu čísla:

- 4 Úvodníky
(Petra Cibulková, Jiří Horecký)
- 5 Co je to reflexivita v sociální práci a proč je pro nás důležitá?
(Kateřina Mikulcová)
- 6 „Občané často nevědí, že mají nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi,“ říká Zdislava Odstrčilová, náměstkyně pro řízení sekce rodinné politiky a sociálních služeb
(Petra Cibulková)
- 8 Jsme připraveni na rozvoj asistivních technologií?
(Jakub Jestřáb)
- 12 „Moc bych si přála dostat sociální práci přímo do škol,“ říká Alena Ostrejšová, vítězka pátého ročníku Gratias v kategorii Školy a školská zařízení
(Petra Cibulková)
- 14 Poskytnutí příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti příjemci se zablokovaným účtem
(Eva Hilšerová)

Dokonalé, vidíte.

A co když někdy ne?

Obtížné životní situace mohou být zmírněny prostřednictvím sociálních služeb. Jejich poskytovateli jsou veřejné a nestátní neziskové organizace.

Važme si jich. Sami je můžeme potřebovat.

www.muzemejepotrebovat.cz

fb.com/muzemejepotrebovat

Listy sociální práce

Časopis Listy sociální práce vychází v České republice a na Slovensku 4× ročně (v březnu, červnu, září a prosinci). Cena jednoho čísla je 49,50 Kč (resp. 2 €).

Členové Profesního svazu sociálních pracovníků v sociálních službách APSS ČR dostávají časopis v rámci členství.

Pro Českou republiku objednávejte na www.send.cz, tel. 777 333 370

Pro Slovenskou republiku objednávejte na www.press.sk, tel. +421 02/67201951-53

www.listysp.cz

Úvodník

Vážení čtenáři Listů sociální práce,

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí vydává již od roku 2013 časopis určený pro sociální pracovníky – Listy sociální práce. A vy nyní držíte v rukou jeho úplně poslední číslo.

Ne, nebojte se, nerozhodli jsme se vydávání tohoto odborného časopisu ukončit. Rozhodli jsme se změnit jeho název, rozšířit jeho redakční radu a trochu změnit jeho obsah, ale i grafické pojetí.

Začátkem příštího roku vám tedy pošleme odborný časopis Sociální pracovník a pevně věřím a jsem přesvědčen, že budete spokojeni nejen s jeho grafickou, moderní podobou, ale i jeho obsahem, a bude vám, sociálním pracovníkům, odbornou oporou ve vaší náročné profesi a činnosti.

Přeji vám všem úspěšný závěr roku 2022.

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA

Editorial

Milí čtenáři,

v rukou právě držíte poslední číslo Listů sociální práce, a to nejen poslední letošního roku, ale také poslední v tomto kabátu. Od dalšího čísla se budeme potkávat na stránkách časopisu v nové podobě s názvem Sociální pracovník. Přinášet vám budeme témata odborná i populárně naučná s větším přesahem. Ráda bych vám touto cestou poděkovala za přízeň, kterou v nás vkládáte již od roku 2013. Za váš neutuchající zápal, se kterým se věnujete své profesi a držíte mnoho lidí nad vodou. Mé díky patří také členům redakční rady, s těmi se budeme potkávat i nadále ☺, a přibudou i další kolegyně.

Naším cílem, tak jako doposud, bude přinášet vám zajímavé informace z oboru, dobrou praxi, upozornit na případné chyby a celkově rozšířit obzory.

V Novém i novém roce vám přeji bezednou sílu, abyste měli kde brát při řešení nejrůznějších strastí a problémů vašich klientů, a co nejméně předsevzetí, protože jistě víte, jak to s nimi dopadá ☺.

S přáním co neklidnějších dní a hlavně pevného zdraví

Ing. Petra Cibulková, šéfredaktorka

Být mezi svými zahřeje nejen na srdci.
Krásné vánoční svátky a šťastný nový rok.

Co je to reflexivita v sociální práci a proč je pro nás důležitá?

Text: doc. Mgr. et Mgr. Kateřina Mikulcová (roz. Glumbíková), Ph.D., vysokoškolská pedagožka, Fakulta sociálních studií, Ostravská univerzita

Reflexivita pomáhá sociálním pracovníkům zjistit, proč jednají, přemýšlí a cítí určitým způsobem.

Soudobá sociální práce je spojena s nejistotou a nepředvídatelností společnosti, rostoucí komplexitou řešených životních situací klientů sociální práce a politickými ideologiemi, které na sociální práci aplikují zákonitosti volného trhu (viz např. Musil, 2004; Navrátil, 2014).

Sociální práce tak musí legitimizovat svou existenci před většinovou společností, kde je stále často uplatňován princip zásluhovosti pomoci.

Uvedené se promítá zejména v praxi sociálních služeb, které jsou nuceny fungovat v konkurenčním prostředí, kde musí dokládat svůj výkon a funkčnost v rámci získku finanční podpory (podobně viz Valová & Janebová, 2015). Důraz na efektivitu klade na sociální pracovníky nárok dělat rychlá rozhodnutí bez možnosti usilovat o porozumění vlastním chování, chování klientů či chování dalších aktérů. Rozhodnutí jsou proto vytvářena spíše jako reakce na krizi než jako součást dlouhodobého plánu (Hasenfeld, 2010).

Nekvantifikovatelné aspekty sociální práce, jako např. vztah s klientem či získání klientovy důvěry, nemají v tomto prostředí zaměřeném na efektivitu výkonu své místo (viz také např. Knott & Scrag, 2016). Uvedené vyvolává v sociálních pracovnících strach ze špatného rozhodnutí (Banks & Gallagher, 2009) a (vnímanou) nutnost sběru důkazů pro legitimizaci své práce, která vede k nárůstu vytváření záznamů, zpráv a vyplňování formulářů. Sociální práce tak odpovídá na nejistotu a nepředvídatelnost zaměřením na vlastní byrokratizaci.

Výše zmíněné má na sociální práci dva základní dopady. Za prvé se začíná vytrácet v profesi sdílené porozumění tomu, jak sociální práce funguje a jaké hodnoty považuje za důležité (Pellizoni, 2003). A za druhé se praxe sociální práce stává odtrženou od svých teoretických základů.

Uvedené podtrhuje nutnost se adaptovat na měnící se podmínky společnosti skrze vytváření a přetváření vědění

a identity profese sociální práce. Reflexivita přitom poskytuje teoretické zázemí i proces, který umožňuje obojí (viz např. D'Cruz, Gillingham & Melendez, 2007).

Nyní se pojďme podívat blíže na to, co je to reflexivita a co sociálním pracovníkům nabízí. V úvodu je nezbytné uvést, že reflexivitu lze ukotvovat ve třech teoretických pozadích, jedná se o: (1) analytickou filozofii; (2) americký pragmatismus a (3) tradici kritické teorie. Zevrubná analýza jednotlivých teoretických základů, v nichž je reflexivita ukotvena, přesahuje cíle tohoto textu; proto si dovoluji čtenáře odkázat na publikaci *Reflexivita v sociální práci s rodinami* (Glumbíková, 2020), která se tomuto tématu věnuje podrobněji.

V rámci nabídky lze rozlišit tři základní možnosti chápání reflexivity. Reflexivitu můžeme tedy považovat za:

1. Schopnost člověka zpracovávat informace a vytvářet vědění, které bude řídit jeho životní rozhodnutí a které má dopady na roli sociálního pracovníka i vztah mezi sociálním pracovníkem a klientem. Tato definice je vhodně uplatnitelná na vývoj identity sociálního pracovníka v rámci jeho profesního vývoje.

2. Kritický přístup sociálního pracovníka k praxi profese, který se zaměřuje na zpochybňování toho, jak je vytvářeno vědění a jak tento proces ovlivňuje vztahy moci. Úkolem reflexivity je tedy **odhalovat skryté aspekty vědění profese sociální práce**. Healyová (2005) v rámci tohoto vymezení reflexivity zdůrazňuje zaměření konceptu na interakci mezi vědomostmi získanými vzděláním a zkušenostmi z praxe, přičemž poukazuje na nutnost zkoumání procesu tvorby vědění. Podobně Savayaová a Gardnerová (2012) považují reflexivitu za proces, pomocí něhož jedinec identifikuje předpoklady, které řídí jeho jednání, systematicky je zpochybňuje a vytváří alternativní chování.

3. Zkoumání role emocí v sociální práci v kontextu uvědomění si faktorů, které ovlivňují vytváření vědění. Přístup klade důraz na interakci mezi myšlenkami a pocity. Emoce jsou tak důležitou součástí praxe sociální práce (Miehls & Moffatt, 2000).

Reflexivita nám tedy umožňuje získat odpověď na otázku, proč jako so-

ciální pracovníci jednáme, přemýšlíme a cítíme určitým způsobem; jak je naše jednání, myšlení a cítění svázáno s praxí sociální práce a jak my sami sociální práci jako obor ovlivňujeme.

Na výše uvedený text o potřebnosti a vymezení reflexivity budou navazovat další čtyři díly textu zaměřené na reflexivní já sociálního pracovníka, reflexivní zacházení s emocemi v sociální práci, tvorbu moudrosti práce a (ne)normativní fungování reflexivity v sociální práci. ■

Použitá literatura:

- Banks, S. & Gallagher, A. (2009). *Ethics in Professional Life: Character, Conduct and Caring*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- D'Cruz, H., Gillingham, P. & Melendez, S. (2007). *Reflexivity, its Meanings and Relevance for Social Work: A Critical Review of the Literature*. *The British Journal of Social Work*, 37(1), 73–90.
- Glumbíková, K. (2020). *Reflexivita v sociální práci s rodinami*. Praha: Grada.
- Hasenfeld, Y. (2010). *Human services as complex organizations* (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Healy, K. (2005). *Social Work Theories in Context. Creating Frameworks for Practice*. New York, United Kingdom: MacMillan Education UK.
- Knott, CH. & Scragg, T. (2016). *Reflective Practice in Social Work*. London: Sage.
- Miehls, D. & Moffatt, K. (2000). *Constructing Social Work Identity Based on the Reflexive Self*. *British Journal of Social Work*, 30(3), 339–348.
- Musil, L. (2004). *Ráda bych Vám pomohla, ale: Dilemata práce s klienty v organizacích*. Brno: Marek Zeman.
- Navrátil, P. (2014). *Reflexivní posouzení v sociální práci s rodinami*. Brno: Masarykova univerzita.
- Pellizoni, L. (2003). *Knowledge, Uncertainty and the Transformation of the Public Sphere*. *European Journal of Social Theory*, 6(3), 327–355.
- Savaya, R. & Gardner, F. (2012). *Critical Reflexion to Identity Gaps between Espoused Theory and Theory in Use*. *Social work Advance Access*, 57(2), 145–154.
- Valová, H. & Janebová, R. (2015). „Antiradikálnost“ českých sociálních služeb aneb jak organizace sociálních služeb řeší pokles finančních prostředků. *Sociální práce / Sociálna práca*, 15(1), 5–23.

„Občané často nevědí, že mají nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi,“ říká Zdislava Odstrčilová, náměstkyně pro řízení sekce rodinné politiky a sociálních služeb

Otázka bydlení a jeho dostupnosti nyní rezonuje celou společností tím více, čím více se hovoří o energokrizi, inflaci a zdražování. Avšak podporou ohrožených osob nejen v oblasti bydlení se Ministerstvo práce a sociálních věcí zabývá dlouhodobě. Konkrétně v případě bydlení však stále chybí legislativa a zákon, který by ukotvoval sociální a dostupné bydlení. Neven o tom jsme si povídali s náměstkyní pro řízení sekce rodinné politiky a sociálních služeb Zdislavou Odstrčilovou, která v rozhovoru zmínila také diskuzi, jež na ministerstvu probíhá, o zákonu o sociálních pracovnících, resp. o pracovnících v sociální oblasti.

Text: Ing. Petra Cibulková, šéfredaktorka

Letos v březnu jste byla jmenována náměstkyní ministra práce a sociálních věcí, na starosti máte sekci rodinné politiky a sociálních služeb. Na jaké oblasti jste se zaměřila, jak byste zhodnotila dosavadní kroky, co se vám podařilo? Na co dalšího je podle vás potřeba soustředit pozornost?

Je třeba se zaměřit na zajištění koordinace sociální ochrany, tj. nastavení spolupráce všech, kteří poskytují pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci, kterou nedokážou vyřešit vlastními silami.

Dále nám naprosto chybí sledování efektivity a dopadů těchto nástrojů pomoci. V praxi to znamená zavádění evidence based metod do sociální práce a obecně do praxe sociálních služeb. Více bychom se měli zabývat tím, jaké má naše snaha výsledky, a měli bychom umět vyhodnocovat, jaké metody práce vedou k lepším výsledkům. S tím také souvisí zavedení jednotného vykazování, jak to známe například ze zdravotnictví.

Pozornost je však potřeba zaměřit také na oblast financování a plánování sociálních služeb. Momentálně zvažujeme možnosti, jak vyřešit zajištění dostatečného objemu finančních prostředků pro celý systém sociálních služeb, a jak i díky tomu zlepšit dostupnost sociálních služeb. Rádi bychom přitom spolupracovali se všemi partnery včetně krajů, které v tomto směru můžeme považovat za klíčové partnery, je ovšem rovněž žádoucí komunikovat s poskytovateli sociálních služeb, kteří mají přímý náhled na to, jak v praxi sociální služby fungují.

S Ministerstvem zdravotnictví jednáme o návrhu zákona o dlouhodobé péči nebo

připravujeme systémové změny v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.

Za poměrně krátkou dobu šesti měsíců na MPSV však bylo možné podniknout jen základní kroky vedoucí ke změnám.

Odborníci dlouhodobě volají po zákonu o sociálním bydlení. I v této oblasti mají roli sociální pracovníci. Jakou má MPSV koncepci při řešení pomoci nejohroženějším skupinám obyvatel i s ohledem na rostoucí ceny energií? Podílí se MPSV na přípravě zákona o sociálním bydlení? Jaké další aktivity v tomto děláte?

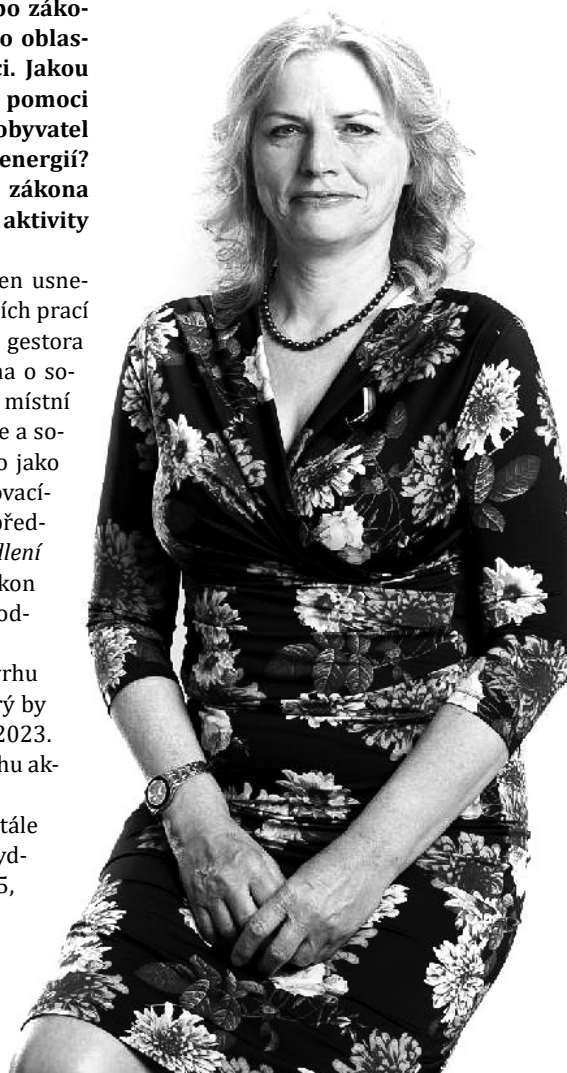
Dne 7. února 2018 byl schválen usnesením vlády č. 91 plán legislativních prací vlády, které uvádí jako hlavního gestora věcného záměru a návrhu zákona o sociálním bydlení Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) bylo určeno jako spolugestor. Na základě pozměňovacího návrhu se také změnil název předpisu na *zákon o dostupnosti bydlení a o změně některých zákonů*. Zákon se však nestihl projednat do podzimních voleb 2021.

Aktuálně MMR pracuje na návrhu zákona o podpoře v bydlení, který by měl být vládě předložen v roce 2023. MPSV se na přípravě tohoto návrhu aktivně podílí jako spolugestor.

MPSV má také ve své gesci stále platnou Koncepci sociálního bydlení České republiky 2015–2025, která vymezuje priority v oblasti sociálního bydlení a alokuje finance na rozvoj sociálního bydlení.

Dále je důležitá interakce s obcemi, které spolu-

pracují s MPSV v rámci projektu *Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend*, mnozí žadatelé z řad obcí a neziskové organizace žádají o projekty v rámci nové výzvy č. 007 *Podpora sociálního bydlení*, která je v gesci MPSV. Tato výzva vznikla za účelem zabydlování cílové skupiny osob v bytové nouzi nebo ohrožených bytovou nouzí v bytech. Kromě této výzvy byla v rámci MMR vypsána i nová výzva v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) na sociální bydlení. Tato výzva je mj. zaměřena na pořízení a adaptaci bytů, nákup, rekonstrukce a výstavbu.

V rámci řešení energokrizy je potřeba se zaměřit na podporu nejen těch nejzranitelnějších, ale dopady této krize zasahují i středně příjmovou vrstvu obyvatel. Je nutné stimulovat tvorbu pracovních míst, podporovat podnikání a zaměřit se na spravedlnost daňových a dávkových systémů sociální ochrany. V souvislosti se zvyšujícími se náklady na bydlení je kromě energetického tarifu, který představilo Ministerstvo průmyslu a obchodu, klíčovým nástrojem pomoci příspěvek na bydlení. Jeho průměrná výše činí 4084 Kč a nově se o něj nemusí žádat každý rok, ale chodí automaticky na účet každý měsíc. Od července lze o něj požádat online. Příspěvek na bydlení je pomoc při úhradě nákladů na bydlení, včetně energií. Přibližně 1,1 milionu domácností v ČR má pak nárok na již vyplácený jednorázový příspěvek na dítě ve výši 5000 Kč. Domácnosti s dětmi jsou velmi ohroženou skupinou v souvislosti se zvýšenými náklady na bydlení. V situaci náhlých problémů s úhradou nedoplatků za dané období v režimu dodavatele poslední instance (DPI) lze využít pomoc formou jednorázové dávky pomoci v hmotné nouzi, tzv. mimořádnou okamžitou pomoc (MOP).

Od 1. září 2022 navíc opět probíhá státem vyhlášená akce Milostivé léto II., která je zacílena převážně na osoby, jimž během exekučního řízení nekontrolovatelně narostl dluh z důvodu nejrůznějších penále, poplatků a úroků.

Jaké jsou aktuálně bariéry podpory ohrožených osob nejen v bydlení v České republice?

Bariérou podpory je především stále chybějící legislativa a zákon, který by ukotvoval sociální a dostupné bydlení. Sociální bydlení je doposud v kompetenci jednotlivých obcí a je na jejich rozhodnutí, zda sociální byty zřídí či ne.

Další bariérou je, že občané často nevědí, že mají nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi, kam spadá mimořádná okamžitá pomoc využitelná třeba na kauci a příspěvek na bydlení. Na tyto dávky má nárok mnohem více obyvatel ČR, než kolik jich opravdu žádá. V tomto ohledu MPSV občany stále vyzývá, aby o tyto dávky zažádali na příslušném Úřadu práce České republiky.

Projekt MPSV Podpora sociálního bydlení proto teď připravil informační kampaň *Mít domov* zaměřenou na prevenci ztráty bydlení. Vznikla webová stránka www.mitdomov.cz, kde lidé najdou informace a odkazy na praktickou pomoc.

Velkým přínosem pro zmenšení bariéry v této oblasti podpory je pak digitalizace, neboť žádosti o výše zmíněné dávky mo-

***ZDISLAVA ODSTRČILOVÁ** se narodila nedaleko Brna, na brněnské Masarykově univerzitě pak vystudovala matematiku a později i sociální práci. Od roku 1988 žije ve Valašském Meziříčí, kde také od roku 2018 působí jako místostarostka města. Ve své profesní kariéře se věnovala zejména charitě a sociální práci. Byla ředitelkou Charity Valašské Meziříčí a později i Diakonie ČCE (rovněž ve Valašském Meziříčí). Od roku 2013 vedla sociální podnik 1. Valašská Diakonická, který zaměstnává osoby se zdravotním postižením.*

Je matkou čtyř dětí, ve volném čase ráda sportuje, poslouchá hudbu a věnuje se osobnímu rozvoji, dobrovolnictví a humanitární činnosti.

hou probíhat online formou. O příspěvek na bydlení se např. nemusí žádat každý rok, ale chodí automaticky na účet každý měsíc. Rodiny, které pobírají přídatky na děti, např. nemusely žádat o jednorázový příspěvek na dítě ve výši 5000 Kč, ale byl jim vyplacen automaticky.

Bariéry jsou samozřejmě dány i nepředvídatelností sociálních a politických situací, jako je například i epidemiologie viru covid-19, energetická krize či válečný konflikt na Ukrajině.

Několik let je na stole také novelizace zákona o sociálních službách. V jaké fázi je nyní příprava novely?

S odbornou veřejností se shodujeme, že novelizace zákona o sociálních službách je více než potřebná. Proto jsem v rámci pracovních skupin nastartovala diskuzi k této novele. Diskuze chceme ukončit v první polovině příštího roku, a to tak, abychom mohli začít legislativní proces. Vedle této systémové změny již nyní připravujeme techničtější novelu, která řeší nutné změny v systému. Již příští měsíc plánujeme započítí legislativního procesu.

Sociální pracovníci již v době pandemie a nyní i v ukrajinské otázce prokazali obrovské nasazení a profesionalitu. Jak se stavíte k české sociální práci?

K sociální práci v České republice se stavím velmi kladně, dokonce sama jsem absolventkou oboru týkajícího se sociální práce na Masarykově univerzitě. Tedy i jako člověk dlouhodobě působící v sociální oblasti mám k české sociální práci respekt a uvědomuji si, že je potřeba se na tuto oblast zaměřit a podporovat její rozvoj, aby nedocházelo k velkému nedostatku sociálních pracovníků. Neboť

vámi zmíněné krize, jako je pandemie či konflikt na Ukrajině, jen znovu prokázaly, že sociální práce je nezbytná a efektivně zmírňuje dopady náročných životních situací.

V souvislosti s ukrajinským válečným konfliktem je na sociální pracovníky v různých systémech vyvíjen obrovský tlak. Jaké jsou zkušenosti ministerstva a jak je využíváte při plánování dalšího postupu?

Ano, sociální pracovníci zvláště na počátku přílivu ukrajinských válečných uprchlíků byli přetíženi, ale přesto, jak je dnes vidět, situaci společnými silami zvládli. Uprchlíkům byla poskytnuta nejen okamžitá pomoc, ale i dlouhodobější pomoc např. v bydlení nebo při hledání práce.

Při plánování MPSV využívá dosavadní zkušenosti, zároveň flexibilně zvládá i nové výzvy. Vzhledem k aktuálním krizím je nezbytné, aby byla řešení v rámci všech ministerstev efektivní a pružná, tedy aby vždy dokázala reagovat na příslušné situace rychle a zabránila tak negativním sociálním dopadům. Zde je nutné poděkovat všem pomáhajícím profesím, nejen sociálním pracovníkům, jak se velmi rychle staly jedním z hlavních pilířů zvládnutí dopadů krize.

Jaká je vize ministerstva v oblasti spolupráce odborníků v rámci sociální politiky, aby byl systém v České republice udržitelný?

Rozhodně je nezbytné vést konstruktivní dialog napříč všemi resorty, odborníky a dalšími zainteresovanými subjekty. Já osobně podporuji opatření, která budou mít do praxe reálný dopad a jejichž cílem bude systematickост nebo zpřehlednění celého systému.

Ve hře je stále takzvaný profesní zákon, po kterém sociální pracovníci dlouhodobě volají. Jeho návrh ležel na stole již několika ministrů. Co vy na to, patří toto mezi vaše témata? Mohou sociální pracovníci počítat s vaší podporou?

Nejprve je třeba říct, že vše, co v našem rozhovoru zaznělo, stojí na lidech, kteří v sociální oblasti pracují. Naprosto zásadní je, jací lidé zde pracují, jak jsou odborně zdatní a jaké osobnosti to jsou – vnitřně integrovaní, schopní sebereflexe, otevření novým výzvám. Momentálně na MPSV diskutujeme téma zákona o sociálních pracovnících, resp. o pracovnících v sociální oblasti v rámci pracovní skupiny. A předpokládám, že do konce roku budeme mít zformulovaný návrh řešení nebo varianty možných řešení, jak tuto oblast legislativně upravit. ■

Jsmo připraveni na rozvoj asistivních technologií?

Zájem o asistivní technologie se v České republice zvyšuje. V posledních letech o nich slycháme stále častěji, neboť kromě záchrany života dokážou pomoci se studiem, integrací do společnosti či v přímé péči o klienta/uživatele sociálních služeb. Jsme však na něj, jako země v současném stavu infrastruktury a digitalizace, připraveni?

Text: PhDr. Mgr. Jakub Jestřáb, MBA,
lektor a metodik kvality
zdravotně-sociálních služeb

Pojem *asistivní technologie* představuje soubor nástrojů, které zlepšují soběstačnost a nezávislost jedinců, čímž přispívají k jejich plnohodnotnému společenskému životu.¹ V posledních 30 letech byla představena široká škála zařízení, vybavení, nástrojů a aplikací, přičemž samotná World Health Organization iniciovala program Global Cooperation on Assistive Technology, jehož cílem je právo na přístup k vysoce kvalitní a cenově dostupné pomoci právě prostřednictvím asistivních technologií.²

Do povědomí se v České republice dostávají asistivní technologie díky odborným konferencím (např. mezinárodní konference Využití asistivních technologií pro rozvoj a kvalitu sociálních služeb či Budoucnost stárí za pomoci služeb asistovaného života a mnohé další), zvyšujícím se pokrytí území tísňovou péčí nebo díky aktivitám a publikační činnosti Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

Přístup k těmto technologiím je ovšem i nadále limitován, neboť, jak uvádí World Health Organization, až 95 % osob, kterým by tyto technologie pomohly, k nim nemají přístup.³ Podle očekávání se navíc do roku 2050 zdvojnásobí počet osob, kterým tyto technologie mohou život výrazně usnadnit.⁴

Nejčastěji jsou asistivní technologie využívány u osoby se zdravotním postižením, přičemž se jedná o pomůcky, které usnadňují orientaci v prostoru či dorozumívání se s okolím (př. aplikace do chytrých zařízení, světlé informace či ergonomicky upravené ovládání a mnohé další). U cílové skupiny seniorů v zařízení sociálních služeb lze využívat čidla rozpo-

znání pohybu (detektoru pádu), moderní signalizační zařízení, popřípadě senzory biologických signálů. V domácím prostředí je vhodné pracovat s tzv. telemedicínou či mHealth aplikací. Své využití nachází asistivní technologie též u osob sociálně exkludovaných.

Na možnost poskytovat sociální služby asistivními technologiemi pamatuje i zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, který uvádí v § 33 odstavce 5: „Při poskytování sociálních služeb lze tyto činnosti, u nichž to je možné a vhodné, poskytovat v distanční formě. Poskytováním činnosti v distanční formě se rozumí poskytování činnosti zajišťující potřeby osoby bez přímého vzájemného kontaktu zaměstnanců poskytovatele sociálních služeb a osoby, zejména prostřednictvím elektronických nebo zásilkových služeb.“

Samo Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky podporuje pořízení těchto technologií systematicky v programu Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb 2016–2022 v cíli 6., tj. Pořízení prostředků asistivních a asistenčních technologií pro poskytovatele služeb sociální péče.

Samotné využití asistivních technologií ovšem závisí na rozvoji digitalizace a stavu elektronické komunikační infrastruktury jednotlivých států (viz Gélinas-Bronsard et al., 2018, nebo Belen et al., 2019, či Shantanu et al., 2020, a další). V České republice má přístup k internetu 89 % domácností, avšak jen 52,5 % území je u nás pokryto tzv. vysokorychlostním internetem, což poukazuje na palčivou nedostupnost v nízké osídlených oblastech.⁵

Česká republika usiluje o digitalizaci již řadu let, přičemž se jednalo zejména o Vládní programy digitalizace nebo jmenování Českého digitálního týmu nezávislých expertů. Od roku 2021 má navíc

vláda České republiky místopředsedu pro digitalizaci Ivana Bartoše. Plnění dílčích kroků v digitalizaci ovšem vážně, sama Zpráva o plnění programu Digitální Česko za rok 2021 uvádí primárně detaily k používání již několik let využívaných služeb a poukazuje na nedostatečný přístup k online technologiím a know-how spojenému s jejich využitím.⁶

Kromě digitalizace sehraje významnou roli již zmíněná infrastruktura elektronické komunikace, která je specifikována v zákoně č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, v aktuálním znění, jako „přenosové systémy..., které umožňují přenos signálů po vedení, rádiovými, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky, včetně družicových sítí, pevných sítí okružové nebo paketové komutovaných včetně internetu, mobilních sítí, sítí pro rozvod elektrické energie v rozsahu, v jakém jsou používány pro přenos signálů, sítí pro rozhlasové a televizní vysílání a sítí kabelové televize, bez ohledu na typ přenášené informace.“

Samotná výstavba veřejné infrastruktury, do které se infrastruktura elektronických komunikací řadí, je přímo závislá na koordinaci všech složek a orgánů veřejné správy v rámci stavebního řízení. Stavební řízení je u nás ovšem také značně komplikované, pokud vezmeme v potaz, že World Bank zařadila Českou republiku na 156. místo ze 190. zemí světa v kvalitě stavebního řízení.⁷

Z dotačních titulů Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky dle zpráv o čerpání finančních prostředků lze usuzovat, že si jednotlivé služby své technologické zázemí řádně budují. Kvalita vzdělávacího systému zajišťuje, že jsou navíc znalosti jednotlivých zaměstnanců na vysoké úrovni.

Spíše než připravenost služeb zůstává otázkou přístup jednotlivých služeb ke kvalitnímu digitálnímu systému státní správy (tj. digitalizace) a rozvoj dostupnosti vysokorychlostního internetového připojení i v nízké osídlených oblastech. ■

¹ Rohwerder, B. (2018). Assistive Technologies. K4D Helpdesk Report.

² Khasnabis, C., Mirza, Z., MacLachlan, M. (2015). Opening the GATE to inclusion for people with disabilities.

³ WHO. (2018) Assistive technology key facts.

⁴ Tangcharoensathien, V., Witthayapipopsakul, W., Viriyathorn, S. et al. (2020). Improving access to assistive technologies: challenges and solutions in low- and middle-income countries.

⁵ Evropa v datech (2022) – Index prosperity Česka.

⁶ Program Digitální Česko a související dokumenty (2018 a 2022).

⁷ World Bank. (2019). Doing Business Legacy.

Sociální bydlení a Housing First nejen v české praxi

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) uspořádalo v úterý 15. listopadu v rámci projektu Podpora sociálního bydlení workshop s názvem Cílové skupiny nejohroženější bytovou nouzí. Sál pražského magistrátu přivítal řadu významných hostů i posluchačů. Téma workshopu bylo představeno jak z pohledu úspěšných Housing First projektů, tak se řečníci zaměřili i na současnou situaci a současnou polykrizi a představili výsledky průzkumů, které byly letos realizovány. Úvodním slovem hosty přivítala Zuzana Freitas Lopesová, politická náměstkyně ministra práce a sociálních věcí, která hned na úvod zmínila, že bytová nouze je jedním z nejpálčivějších problémů, kterým si dnes lámou hlavu politici, odborníci i ekonomové.

Text: Ing. Petra Cibulková, šéfredaktorka

Veškeré projekty a studie, které byly na workshopu představeny, navazují na tzv. Lisabonskou deklaraci, která byla přijata v červnu 2021, kde se všech 27 členských států EU zavázalo ukončit bezdomovectví, resp. deklarovalo, že do roku 2030 by nikdo neměl žít na ulici. K dosažení cíle byla Evropskou komisí zřízena i Evropská platforma pro boj proti bezdomovectví, která by měla sloužit k dialogu, sdílení dobré praxe a monitoringu mezi členskými státy. V době vyhlášení platformy bylo v Evropě bez domova zhruba 700 tisíc lidí, což představuje přibližně 70% nárůst za posledních 10 let. Jak však Freitas Lopesová podotkla, do těchto čísel nejsou zahrnuty osoby, které se potýkaly a dosud potýkají s následky covidu, energetické krize či války na Ukrajině.

Jako druhý v pořadí vystoupil Freek Spinnewijn, ředitel Evropské federace národních organizací pracujících s bezdomovci (FEANTSA), jejímž členem je také Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. Ve svém příspěvku se zaměřil zejména na bezdomovectví, na definici, co je to vlastně bezdomovectví, a že je potřeba jej chápat širěji – tzv. ETHOS (definice by měla zahrnovat lidi žijící na ulici, v azylových domech, ale i v ubytovnách, přechodně žijící také u známých apod.). Ve většině zemích počty lidí žijících bez domova za posledních 10 let dle FEANTSA rostly, pouze Finsko zaznamenalo sestupný trend. Česká republika v boji s bezdomovectvím stojí dle Spinnewijena někde uprostřed. Boj s bezdomovectvím mají ve svých politických plánech všechny evropské země, postupně se pokoušejí od správy ubytoven pro bezdomovce přecházet k řešení problému, přestože se to v praxi ne vždy daří. Je však důležité, že z evropského hlediska dochází k rozvoji národních strategií. Spinnewijn zmínil

také koncept Housing First, který je dle něj stále ve stádiu experimentu, nelze jej považovat za primární řešení situace bezdomovců. V některých zemích, jako je Finsko, Dánsko, se daří přecházet od experimentu k masivnímu rozšíření, což je pozitivní trend, avšak na místní úrovni jsou bezdomovci stále často kriminalizováni. Sociální bydlení se tedy nabízí jako nejsamozřejmější odpověď při řešení bezdomovectví, ale je nutné nezapomínat také na potenciál soukromých ubytovatelů, majitelů domů a bytů.

V následujícím přednáškovém bloku představilo úspěšné projekty Housing First několik jejich zástupců. Prvními byly Renáta Machalová, metodička, a Martina Střechová, terénní sociální pracovníce, z Magistrátu města Brna, kde realizují sociální bydlení od roku 2016. Aktuálně mají 261 sociálních bytů, avšak pouze zhruba polovina bytů je s podporou. Cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi, jednotlivci a bezdětné páry. Při řešení jejich bytové nouze se v Brně osvědčily individualizovaný přístup, návštěvy klienta v jeho přirozeném prostředí, navazování kontaktů, párování pracovníka s klientem, technická podpora a peer konzultant. Dalším zástupcem úspěšného projektu byla Eva Nedomová z Romodromu, kde mají jak program Housing First, tak i program standardního bydlení. Představila cílovou skupinu (až 90 % klientů jsou Romové), jak probíhá spolupráce, zmínila i bariéry a rizika, se kterými se při své práci setkávají (etnicita, dluhy na energiích, minimální či žádné vybavení bytu, stížnosti na hluk, narušování sousedských vztahů apod.). Břetislav Jančík prezentoval projekt Housing First v Otrokovicích, v rámci kterého bylo uzavřeno 15 nájemních smluv a zabydleno 15 bytů, přičemž 14 bytů bylo městských a jeden byl komerční. Při ukončení projektu bylo zabydleno 10 domácností. Poslední přednášející byla Daniela Brůnová ze Spolku

Portavita, v rámci jehož projektu se podařilo z 94 žadatelů dát šanci na nový začátek 24 domácnostem, přičemž 19 domácností si udrželo své nájemní bydlení i po ukončení projektu.

V odpoledním bloku byli účastníci workshopu seznámeni s výsledky několika šetření a průzkumů. Sociolog a zakladatel výzkumné organizace PAQ research Daniel Prokop prezentoval výzkum Život k nezaplacení, který kontinuálně zkoumá dopady inflace na české domácnosti (zapojeno je 1700 domácností). Z výzkumu např. vyplývá, že více než pětina (23 %) domácností je výrazně zatížena náklady na bydlení – dávají na bydlení více než 40 % svých příjmů. Na podzim 2021 jich bylo pouze 15 %. Výrazně zatížena náklady na bydlení je zhruba polovina domácností v příjmové chudobě. Ale také okolo 40 % samostatně žijících seniorů, nájemníků a domácností s dětmi s příjmy pod medián. Právě zatížení chudších rodin se meziročně nejvíce zvýšilo. V posledních měsících počet výrazně zatížených stagnuje, ale došlo k nárůstu středně zatížených domácností (na bydlení dávají 25–40 % příjmu).¹ Zástupkyně SocioFactors Petra Šobáňová prezentovala výsledky Sčítání osob z vybraných kategorií klasifikace ETHOS, Radka Vepřková z Agentury pro sociální začleňování pak představila předběžné výsledky šetření „Poslední štače?“ Mapování ubytovacích zařízení s koncentrací sociálně vyloučených nesoběstačných osob.

V posledním bloku, jenž byl věnován prezentaci zkušeností ze zahraničí, které by mohly být přenositelné i do české praxe, vystoupili Lars Benjaminsen z dánské VIVE s tématem Intervence pro lidi bez domova s komplexními potřebami; přenositelnost dobré praxe z dánského do českého kontextu a Maëlle Léna z francouzské Fédération des acteurs de la Solidarité s tématem Zpětná vazba k osvědčeným postupům a výzvám integrace uprchlíků ve Francii; rozvoj účinné integrační politiky od podmínek přijetí po přístup k bydlení a zaměstnání.

Veškeré výstupy jakož i záznam z workshopu je možné získat na webu projektu <http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/cs/> v sekci Dokumenty ke stažení → Materiály z akcí. ■

¹ Viz <https://data.irozhlaz.cz/zivot-nahled/extremni-vydaje/>.

Sociální šetření a posouzení situace klienta v sociálním bydlení

V rámci sociálního bydlení je sociální šetření stěžejní nástroj sociální práce pro individuální vyhodnocení bytové nouze žadatele o sociální byt. Prostřednictvím sociálního šetření sociální pracovník¹ získává a shromažďuje informace o klientovi/žadatelovi a jeho přirozeném sociálním prostředí (resp. tam, kde daný člověk právě žije). Následuje posouzení nepříznivé sociální situace, během které dostává klient prostor k vyjádření toho, s čím by potřeboval pomoci, a zároveň je seznamován s možnostmi podpory ze strany sociálního pracovníka a ze strany instituce, kterou sociální pracovník zastupuje (ÚP ČR, obecní úřad, sociální služba). Jinými slovy, jedná se o intervenci založenou zejména na komunikaci (rozhovoru) a pozorování, jež je zaměřena na získání informací v potřebném rozsahu z dostupných zdrojů. Výsledné vyhodnocení, respektive posouzení celkové sociální situace osoby by mělo být úplné a ověřitelné.

„Nepříznivou sociální situací rozumíme oslabení nebo ztrátu schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společenstvem, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.“²

U sociálního šetření a následného posouzení nepříznivé sociální situace s lidmi v bytové nouzi se sociální pracovník zaměřuje (samozřejmě bez opomenutí dalších oblastí problematických situací v životě klientů) právě na **problematiku bytové nouze klienta**. Tato oblast by měla být detailně a přesně popsána, aby umožnila sociálnímu pracovníkovi co nejjasnější orientaci v leckdy složité spleti příčin, důsledků a podoby bytové nouze klienta. Dohodne-li se klient se sociálním pracovníkem na podání žádosti o sociální byt, využívá se tento popis ke zpracování podkladu, který poskytne základní obraz osobám, které přijímají žádosti o sociální byty a rozhodují o jejich přidělení (volené orgány obce či expertní skupiny, komise pověřené posouzením žadatelů apod.).

Poskytovat informace o klientovi třetí straně pochopitelně není možné bez jeho souhlasu a způsob nakládání s těmito údaji musí být zcela transparentní i ze strany těch, kteří o bytech rozhodují.

Sociální pracovník si musí být vědom toho, že obsah a rozsah těchto sdělení o klientovi může mít rozhodující vliv nejen na samotné posouzení žádosti.

Kdo a jaké informace o klientovi získá a jak s nimi může/nesmí naložit, musí být všem dopředu jasné. Sociální pracovník poskytne klientovi veškeré relevantní informace, včetně možných rizik (neuvezení potřebných informací do žádosti, opomenutí či zamlčení relevantních informací apod.), ještě před podáním žádosti o sociální byt.

PRŮBĚH SOCIÁLNÍHO ŠETŘENÍ MŮŽEME ROZDĚLIT DO TŘÍ ZÁKLADNÍCH FÁZÍ:

1. Přípravná fáze – sociální šetření se zpravidla provádí v termínu a místě, na kterém se klient s pracovníkem předem dohodnou. Při dojednávání termínu si sociální pracovník již zjišťuje základní informace o životní situaci klienta a vytváří si tak předběžnou představu o průběhu sociálního šetření. Může si také připravit podklady k základnímu sociálnímu poradenství (např. kontakty na sociální služby, navazující instituce atd.).

2. Realizace sociálního šetření – sociální šetření zpravidla probíhá v přirozeném sociálním prostředí klienta. Sociální pracovník prostřednictvím rozhovoru a pozorování zjišťuje informace o životní situaci klienta, vytváří si průběž-

ný záznam a zjišťuje/ vyhodnocuje, zda se jedná o nepříznivou sociální situaci, poskytuje základní sociální poradenství, zprostředkovává další služby a domlouvá se na další možnosti pomoci. Délku sociálního šetření je ale potřeba vždy vztahovat k individuální povaze klientovy situace, a tedy ve vhodných případech i zkrátit, případně rozdělit do více schůzek.

Při samotné návštěvě klienta v domácnosti by měl sociální pracovník na základě zákonné povinnosti předložit průkaz sociálního pracovníka. Je také nutné se s klientem předem domluvit na průběhu sociálního šetření, aby měl představu, co bude jeho cílem, obsahem, jaké informace bude pracovník zjišťovat, jaký bude zhruba časový rozsah apod. To vše lze předjednat při domlouvání termínu realizace sociálního šetření. V praxi se osvědčuje tyto informace zopakovat znovu při zahájení sociálního šetření u klienta.

3. Vyhodnocení sociálního šetření – vyhodnocení probíhá po ukončení rozhovoru, kdy sociální pracovník tvoří spolu s klientem rámcový návrh další pomoci a tvoří písemný záznam ze sociálního šetření.

Sociální pracovníci na obecních a krajských úřadech, ale i na ÚP ČR, vkládají záznam ze sociálního šetření do Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka (SZSP).³

METODY SOCIÁLNÍHO ŠETŘENÍ: Pozorování

Již zmiňovaným prostředkem získávání informací při sociálním šetření je pozorování, které sociální pracovník využívá většinou spontánně během celého procesu zjišťování životní situace klienta. Pozorování při sociálním šetření může sociální pracovník pojmut systematičtěji, a to tak, že si předem ujasní, na co a z jakého důvodu by se chtěl v rámci pozorování zaměřit (např. chování některých členů domácnosti, kvalita bydlení, reakce sousedů, vybavení a stav domácnosti atd.).

pracovníkem obecních a krajských úřadů. Při samotné realizaci sociálního šetření je také možné, aby jej sociální pracovníci z úřadů i z ÚP ČR vykonávali společně.

¹ Sociálního pracovníka definuje § 109 a § 110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, § 3 písm. b).

³ Standardizovaný záznam sociálního pracovníka (SZSP) slouží jako materiál, který umožňuje spolupráci a předávání informací o klientovi a jeho situaci mezi sociálním pracovníkem na ÚP ČR a sociálním

Chybí vám jistota? Řekněte si o pomoc.

MITDOMOV.CZ

„Díky příspěvku na bydlení se nemusím rozhodovat, jestli zaplatím nájem nebo dětem dopřeju ovoce.“

Poradenský rozhovor

Další zmiňovanou metodou je poradenský rozhovor. Jeho účelem je identifikovat potřeby, možnosti, zdroje, osoby a nabídnout pomoc vedoucí k řešení jeho nepříznivé sociální situace.

Posouzení bytové nouze

Posouzení bytové nouze je zásadní při rozhodování, zda má klient nárok na sociální bydlení, či nikoli. Popis bytové nouze vychází z uvedení problémů, na které klient poukazuje (špatný technický stav bytu, nedostatek finančních prostředků, krátkodobou nájemní smlouvu, přechodné ubytování, násilí v rodině atd.), a popis bydlení osoby a jeho domácnosti na základě pozorování. Jako vhodný nástroj zhodnocení závažnosti bytové nouze lze použít typologii bezdomovectví ETHOS.⁴ Při sociálním šetření by si sociální pracovník měl všimnout a popsat prostředí, kde klient žije. Tento popis se zaměřuje zejména na následující oblasti:

- **Typ příbytku** – sociální pracovník popíše, případně doloží fotodokumentací, o jaký typ bydlení se jedná (byt, dům, chatka, azylový dům, ubytovnu, život na ulici apod.).
- **Přístup k základním životním potřebám v bydlení** – pro přesnější popis bodu č. 1 lze rozepsat, jaký má klient a jeho domácnost přístup k pitné vodě, jak je zajištěno teplo a teplá voda, elektřina, plyn atd.
- **Stav obydlení** – slouží ke stanovení toho, do jaké míry je bydlení nevyhovující či ohrožující. Zahrnuje např. stav zdi (narušenou statiku, výskyt plísní, odkryté elektroinstalace), stav podlah (díry v podlaze, chybějící zábradlí), stav střechy (zda do domu zatéká), přístup do domu a další.

- **Okolí** – bytovou nouzi dokreslí i popis okolí (sociálně vyloučená lokalita), dostupnost služeb a infrastruktury, popis sousedství, bezpečnost.
- **Další významné kategorie** – např. přelidněná domácnost, násilí v domácnosti, bariérovost vzhledem ke klientově zdravotnímu stavu, bydlení bez právního nároku atd.

NEPŘÍZNIVOU SITUACI LZE DOPLNIT I O NÁSLEDUJÍCÍ OBLASTI:

- **Zdravotní stav ve vztahu k bytové nouzi** – neboli zda se osoba potýká se zdravotními potížemi. Cílem je popsat významné dopady zdravotního stavu na život klienta, které mají dlouhodobý charakter. Jedná se např. o často se opakující zdravotní potíže, chronická onemocnění a zdravotní omezení, která klienta dlouhodobě limitují v životě a způsobují velké potíže vzhledem k bytové nouzi. Je třeba brát v úvahu, že řada ohrožených lidí není napojena na žádný druh pomoci, a tak jim nemusí být dostupná ani lékařská služba. Jiní klienti naopak vzhledem ke svému zdravotnímu stavu potřebují specifický typ bydlení (např. bezbariérový). Častým tématem spojeným se zdravotní stránkou je i příjmové zajištění s ohledem na jejich zdravotní situaci (invalidní důchod, příspěvek na péči atd.).

- **Rodinná situace** – popis rodinné situace se zaměřuje na všechny osoby, se kterými klient žije, a jejich vzájemné vztahy (počet dětí a jejich věk, partner, spolupráce s OSPOD atd.). Za ukazatele zvýšené zranitelnosti lze určitě považovat děti a jejich věk. Za zvláště zranitelné osoby se považují rodiny s malými dětmi, samoživitelky a samoživitelé, těhotné ženy, nemocní a senioři.
- **Finanční situace** – nejedná se pouze o zjišťování příjmů a výdajů, ale i faktorů, které se do hospodaření s penězi promítají – např. dluhy, exekuce (přehled o výši dluhů, počty pohledávek a věřitelů, přednostní pohledávky atp.), závislosti (alkohol, drogy, gambling), vyživovací povinnost dalších osob atd.

Více se o tématu sociálního šetření a dalších nástrojů sociální práce můžete dočíst v Příručce praxe sociální práce (MPSV).⁵

Tento článek vznikl v rámci projektu MPSV Podpora sociálního bydlení. Na webu tohoto projektu v sekci Dobrá praxe v ČR a kauzistiky se můžete dočíst o dalších zajímavých tématech. Například o Podpoře klienta při zabydlování, Práci s motivací klienta v sociálním bydlení nebo o Potravinové a materiální pomoci pro osoby v bytové nouzi. Více informací na webu <http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/cs/>

⁴ ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

„Moc bych si přála dostat sociální práci přímo do škol,“

říká Alena Ostrejšová, vítězka pátého ročníku Gratias v kategorii Školy a školská zařízení

Letos v srpnu odstartoval již šestý ročník ocenění Gratias. U této příležitosti jsme oslovili Alenu Ostrejšovou, která zvítězila v kategorii Školy a školská zařízení v pátém ročníku Gratias za rok 2022. V rozhovoru se dočtete, co ji přivedlo k profesi sociálního pracovníka, jaký by měl sociální pracovník vlastně být i o tom, co ovlivňuje pohled společnosti na sociální práci, která je na rozdíl od zahraničí nedocenená. Sociální pracovníci jsou totiž dle Ostrejšové skupina osob, která prostě pracuje, moc se o ní nemluví, mnohdy až v případě, kdy vyvstane na veřejnosti a v médiích nějaký problém. Jedním z dalších témat, které při našem rozhovoru padlo, bylo zavedení sociální práce přímo do škol, a to v podobě pozice sociálního pedagoga, o kterém se teď hodně hovoří, nebo prosazení pozice školského sociálního pracovníka přímo ve školách.

Text: Ing. Petra Cibulková, šéfredaktorka

V sociálních službách se pohybujete od roku 2000. Působila jste na různých pozicích, nyní jste již devátým rokem sociální pracovnící v dětském domově Nové Strašecí. Co vás přivedlo k sociálním službám?

Nebylo to vůbec těžké rozhodování. Už během studia 4. ročníku na střední škole jsem věděla, že chci pracovat s lidmi. Nikdy mi nebyly lhostejné osudy lidí, vždycky, když se někde řešil nějaký sociálně-právní rodinný problém, mě zajímalo, jak to dopadlo, co se v té věci dalo například udělat jinak či lépe. Sama jsem mnohokrát zjišťovala možnosti, jak některým lidem pomoci nebo jak jim tu pomoc zařídit. Na střední škole jsem váhala mezi podáním přihlášky na práva, učitelství, nebo na obor sociální práce. Po všech úvahách sociální práce zvítězila. Nejprve jsem však vystudovala VOŠ sociálně-právní, kde se studium skládá z velké části z praxe. Během studia tak absolvujete odborné stáže na několika pracovištích – OSPODem počínaje a pobytovými službami konče. A právě tehdy jsem si uvědomila, že jsem se rozhodla správně. Po studiu VOŠ jsem začala pracovat s dětmi s kombinovaným postižením a později v domově seniorů. Sociální práci jsem pak vystudovala i v bakalářském programu na VŠ. V průběhu práce v domově seniorů (tehdy v době vzniku zákona o sociálních službách a s tím spojeným zaváděním standardů kvality do praxe) jsem viděla, že je potřeba více pracovat se zaměstnanci, a to především umět jim vysvětlit důležitost implementace určitých změn do praxe. Proto jsem se rozhodla pro studium magisterského oboru v oblasti andragogiky a řízení lidských zdrojů, kde jsem získala

teoretické znalosti pro práci s kolektivem. Po desetiletém působení v domově seniorů jsem změnila cílovou skupinu klientů a odešla pracovat do školství. Přičemž jsem si dosavadní vzdělání rozšířila ještě o studium speciální pedagogiky.

Co vás nejvíce baví na práci s dětmi na pozici sociální pracovníce? Pracovala jste také jako sociální pracovníce v domově pro seniory, jak se liší práce s těmito rozdílnými cílovými skupinami?

Musíme si uvědomit, že sociální pracovník v dětském domově nepracuje pouze s dětmi, ale především s jejich rodinou. Rodina dítěte, ať už ta nejbližší, nebo ta

širší, je sekundárním klientem daného sociálního pracovníka. Ale co mě baví na této práci nejvíce? Není to hned, ale nejhezčí jsou ty konce, kdy se nám například podaří vrátit dítě zpět do biologické rodiny, se kterou se nadále v terénní službě pracuje, anebo se nám podaří najít pro dítě vhodnou hostitelskou či pěstounskou rodinu.

Společně měla práce v domově seniorů a v dětském domově snad jen to, že vám, jako sociálnímu pracovníkovi, jde především o klienta a jeho rodinu. Děláte vše pro to, aby byla zachována jeho důstojnost, aby nebyl krácen na svých právech, ale aby si zároveň plnil své povinnosti. Velký rozdíl byl pak v tom, že na straně jedné šlo o práci s dospělými svéprávnými osobami a na straně druhé s nezletilými dětmi, které mají své zákonné zástupce. Každá práce tak vyžadovala znalost jiných právních předpisů, jedna v podobě znalostí zákonů týkajících se sociálních služeb s přesahem do zdravotnictví a druhá znalosti v oblasti školství, speciální pedagogiky (zejm. psychopedie a etopedie), psychologie a práva.

Jaký by podle vás měl být sociální pracovník? Jaké jsou jeho klíčové vlastnosti?

Velmi často slyšíme a v odborné literatuře se dočtete, že sociální pracovník by měl být komunikativní, empatický, autentický, rozhodný, naslouchající, asertivní apod. Je to určitě tak, ale přece

Po desetiletém působení v domově seniorů jsem změnila cílovou skupinu klientů a odešla pracovat do školství. Přičemž jsem si dosavadní vzdělání rozšířila ještě o studium speciální pedagogiky.

jen jsme každý jiný a každý dokážeme pracovat s jinou cílovou skupinou. Často se v průběhu profesní dráhy sociálního pracovníka mění cílová skupina osob, se kterou pracuje. Pro sociálního pracovníka jsou sice důležité výše zmíněné osobnostní předpoklady, ale velmi důležitá je též větší míra emoční inteligence a také vzdělání dle cílové skupiny, se kterou pracuje. S tím souvisí i vlastnosti – pokud je někdo aktivní, energický, ctižádostivý, tak si ho dovedu představit v jiné pozici než např. sociálního pracovníka, který je více dobrosrdečný, dávající a více citově založen. Stále však platí to, že sociální pracovník musí být především trpělivý, musí vidět v tom, co dělá, smysl, protože všichni víme, že často za námi nebyvají vidět výsledky ihned a někdy se něco i přes veškerou naši snahu nepodaří. Proto je nedílnou součástí výbavy sociálního pracovníka i schopnost vyrovnat se s neúspěchy, vyšší míra sebereflexe a umění aktivního odpočinku.

Proč si myslíte, že je profese sociálního pracovníka v ČR na rozdíl od zahraničí nedocenená?

Bohužel je to opravdu tak. Sociální pracovníci jsou skupina osob, která prostě pracuje, moc se o ní nemluví, mnohdy až v případech, kdy vyvstane na veřejnosti a v médiích nějaký problém. Je to profese, která byla dlouhá léta velmi finančně podhodnocena, než u ní, tuším někdy v roce 2017, došlo k výraznějšímu navýšení mzdy a sociální pracovníci tak začali dosahovat alespoň výše průměrné měsíční mzdy. Není o nás tolik slyšet možná proto, že na rozdíl od jiných profesí nestavujeme, nevycházíme s křikem do ulic apod. A možná také proto, že – jak jsem již uvedla –, za námi mnohdy, na rozdíl od jiných profesí, nebyvají vidět výsledky ihned. Často musíme s klientem pracovat delší dobu, než se podaří odstranit bariéry. Nejdůležitější v naší práci je navázání vztahu s klientem, a to se prostě za jednu dvě návštěvy obvykle nepodaří.

Je nějaký příběh klienta, který vám utkvěl v paměti?

Bylo jich hned několik. Občas si v určitých situacích na své klienty nebo jejich rodiny vzpomenu, protože na ty opravdu „silné“ příběhy zapomenout nelze... Zhruba před pěti lety jsme do dětského domova přijali dva téměř dospělé sourozence. Jejich rodiče (nemocní a téměř důchodového věku) zůstali doma bez jakéhokoliv péče. Děti za nimi občas chodily a po návštěvě doma mě informovaly o tom, co se tam děje. Matka byla v podstatě neslyšící, mentálně slabší žena

Často se v průběhu profesní dráhy sociálního pracovníka mění cílová skupina osob, se kterou pracuje.

a otce – alkoholika děti jednoho dne našly ležet doma na zemi. Jeho žena nemohla z důvodu sluchového postižení přivolat telefonicky pomoc, ani si neuměla v této situaci nijak poradit. Děti přivolaly lékaře a otec byl odvezen do nemocnice. Přes veškerou moji snahu se nepodařilo zapojit příslušné obecní úřady do řešení situace této rodiny, kde v otřesných hygienických podmínkách zůstala sama neslyšící žena s mentálním postižením. Bylo také potřeba řešit situaci otce po propuštění z nemocnice. Na úřadech jsem se však vždy jen dozvěděla, že to nespadá do jejich působnosti. Díky díře v zákonech, kdy po odebrání dětí do dětského domova zůstane rodina bez jakéhokoliv zájmu, jsem musela začít do rodiny docházet sama. Zhruba do roka se mi podařilo otce, který zůstal v nemocnici imobilní a nemohl se tak vrátit domů, umístit do domova seniorů nedaleko jeho ženy, takže za ním mohla každé odpoledne docházet. Vyřídila jsem mu invalidní důchod a příspěvek na péči. Matce jsem vyřídila dávky, na které měla vzhledem k životní situaci nárok, začala ji doprovázet k lékařům, zařídila jí nasloučatka a jiná odborná vyšetření včetně domácí péče, která dohlížela např. i nad podáváním léků. Celý příběh nakonec skončil tak, že jsme matce vyřídili přijetí do domu s pečovatelskou službou, kde má paní vlastní byt. Pomohli jsme jí se stěhováním, s vybavením apod. Oba rodiče jsou ve stejném městě a dosud paní denně navštěvuje svého manžela v domově seniorů. Na celém příběhu bylo nejhezčí to, když mi přišla jejich dcera, která žila u nás v dětském domově, poděkovat za to, co jsme pro maminku udělali. A nikdy nezapomenu na pohled paní, která po nasažení naslouchátek slyšela ptačí zpěv, rozhlížela se kolem, najednou slyšela zvuk projíždějících aut, mohla normálně komunikovat s lidmi a pořídila si mobilní telefon. Dodnes, když paní potkám na ulici, se na sebe usmějeme a já si říkám, kolik je asi takových dalších rodin, které v podobné situaci zůstanou bez povšimnutí, protože si sami prostě o pomoc říct neumí.

Je něco, co byste chtěla ve své práci zlepšit?

Já, jako pracovník pracující ve školství, bych si moc přála dostat sociální práci přímo do škol. Ať už v podobě pozice sociálního pedagoga, o kterém se teď hodně hovoří, nebo přímo ve školách prosadit

pozici školského sociálního pracovníka. Víte, já si obecně myslím, že je sociální práce ve školství u nás velmi opomíjená. Historicky tu existovala, a když se podíváme do zahraničí (a nemusíme chodit daleko), tak např. na Slovensku tato pozice funguje velmi dobře. U nás jsou to tuším jednotky škol, které zřídily pozici sociálního pedagoga, kterého mohou platit ze šablon. Zákon o pedagogických pracovnících s touto pozicí stále nepočítá a je to chyba. Sociální pracovník ve školství funguje jako jakýsi prostředník mezi školou, rodinou žáka a dalšími institucemi, jako jsou OSPOD, soudy, PPP, SPC apod., je-li to třeba.

Pracujete také při Nadačním fondu na podporu rozvoje hospicového hnutí v ČR Umění doprovázet. Jaké jsou podle vás ty největší bariéry, které brání rozvoji hospicové péče?

Náš nadační fond podporuje hospicovou péči v celé České republice již od roku 2006. A protože je v našem okrese na prostá absence této služby, rozhodli jsme se pro založení mobilní hospicové péče v našem regionu. Hospic umožňuje nevyléčitelně nemocným prožít závěr svého života důstojně, bez zbytečné bolesti, v kruhu svých nejbližších a jak je ze statistik známo, velká část těchto lidí si přeje zemřít doma. Celý tým se pak věnuje nejen pacientům, ale také jejich rodinám a přátelům, a to nejen v období doprovázení, ale je-li třeba i v období truchlení, po úmrtí pacienta. Jde tedy o službu a péči, kterou si sice v závěru života spousta lidí přeje, avšak nejde o veřejně podporovanou službu. My tak narážíme na bariéry typu malé podpory státní a veřejné správy, nedokonalého systému financování této péče a v neposlední řadě bojujeme s nedostatkem paliatrů (lékařů s atestací v paliativní medicíně). U veřejnosti se pak často setkáváme s neinformovaností o (řekněme i v dnešní době celkem tabuizovaném tématu) umírání a smrti. Doufáme však, že se nám tyto bariéry podaří překonat a mobilní hospic v našem okrese založíme.

Co pro vás znamená ocenění nejlepší sociální pracovník?

Já si tohoto ocenění nesmírně vážím. Je dobře, že je. Vnímám ho jako formu poděkování a uznání za to, co sociální pracovníci dělají. ■

Poskytnutí příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti příjemci se zablokovaným účtem

Text: Mgr. Eva Hilšerová, právnička,
Kancelář veřejného ochránce práv

Tento článek pojednává o možnosti Úřadu práce České republiky (dále také „úřad práce“) poskytnout příspěvek na aktivní politiku zaměstnanosti (dále také „příspěvek“) i uchazeči o zaměstnání s exekučně postiženým (obstaveným) účtem. Upozorňuje i na způsoby obrany uchazeče o zaměstnání jakožto příjemce příspěvku a povinného (dále také „příjemce“ či „povinný“) proti postižení poskytnutého příspěvku exekutorem.

Co se rozumí aktivní politikou zaměstnanosti?

Aktivní politika zaměstnanosti je souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Jejím cílem je odstraňovat překážky omezující vstup osob na trh práce, přispívat k souladu mezi poptávkou a nabídkou pracovních sil a podporovat skupiny vyloučené z pracovního trhu. Nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou zejména rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, překlenovací příspěvek, příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.¹ Příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti jsou zaměřeny zejména na podporu zaměstnávání osob, kterým není možné pro jejich individuální charakteristiky nalézt vhodné zaměstnání jiným způsobem. Příjemci příspěvků jsou ve většině případů zaměstnavatelé, kteří chtějí nabídnout nová pracovní místa, ale chybí jim dostatečné finanční prostředky. O příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (tedy za účelem zahájení podnikání) však může žádat přímo nezaměstnaný uchazeč o zaměstnání, hledající pracovní uplatně-

ní, byť v praxi úřadů práce jde odhadem o jednotky případů ročně. Ať tak či tak, vždy se jedná o **účelově určené příspěvky**. To znamená, že mohou být poskytnuty pouze k úhradě nákladů, které vzniknou po uzavření dohody s úřadem práce o poskytnutí příspěvku, jsou v dohodě specifikovány² a příjemce účetními doklady doloží v termínu k tomu dohodou určeném čerpání příspěvku na pořízení a úhradu těchto nákladových položek. Příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti poskytuje úřad práce vždy **bezhotovostně převodem na účet** příjemce vedený u peněžního ústavu.³ K žádosti o příspěvek proto musí příjemce doložit mj. doklad o zřízení účtu u peněžního ústavu.

V následující části pojednávám o případě, kterým se ve své praxi zabýval veřejný ochránce práv. Šlo o situaci, kdy o příspěvek na aktivní politiku zaměstnanosti úřad práce požádal nezaměstnaný uchazeč o zaměstnání zamýšlející zahájit podnikání, s exekučně postiženým (zablokovaným) účtem.

Kdy dochází k zablokování účtu povinného?

V běžném životě se může stát, že je uchazeč o zaměstnání (povinný) v exekuci, resp. byla mu nařízena exekuce tzv. **příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu**. Pohledávkou z účtu se rozumí nárok povinného na výplatu finančních prostředků vedených na účtu, resp. jeho nárok nakládat s nimi. Příkázáním pohledávky povinného z účtu vzniká oprávněnému (věřiteli) nárok, aby z peněžních prostředků na účtu povinného uspokojil svou vymáhanou peněžitou pohledávku s příslušenstvím. Pro povinného z toho vyplývá zákaz nakládat s peněžními prostředky na účtu až do výše vymáhané pohledávky s příslušenstvím. Rovněž tak peněžní ústav s nimi nesmí nijak nakládat. Prostředky povinného na postiženém

účtu jsou tedy **blokovány** až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství.

V případě šetřeném veřejným ochránce práv posoudil úřad práce tuto skutečnost jako důvod pro neposkytnutí příspěvku. Argumentoval tím, že by příjemce s obstaveným účtem nemohl ve stanovené době pořídit a uhradit odsouhlasené nákladové položky a splnit tak povinnosti uložené dohodou uzavřenou s úřadem práce, neboť by nemohl disponovat s prostředky na zablokovaném účtu. Jakkoliv se taková úvaha úřadu práce může jevit racionální, označil ji veřejný ochránce práv za nesprávnou. Nyní vysvětlím proč.

Podléhají exekuci všechny prostředky na zablokovaném účtu povinného?

Účelově určené prostředky v zásadě podle občanského soudního řádu⁴ nepodléhají exekuci, a to bez ohledu na to, jakým způsobem jsou vypláceny.

Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu upravuje občanský soudní řád.⁵ I na exekuci příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu se podle exekučního řádu⁶ použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.⁷ Pro účely tohoto článku proto používám pojmy exekuce a výkon rozhodnutí jakožto synonyma, a kde hovořím o soudním exekutorovi v exekučním řízení podle exekučního řádu, rozumím tím i soud nebo vykonavatele při výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu.⁸

Ustanovení § 310 občanského soudního řádu stanoví, že předpisy vylučující nebo omezující použití pohledávek z účtu u peněžního ústavu k jinému než stanovenému účelu nejsou dotčeny ustanoveními o příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Jinými slovy, právní předpisy upravující poskytování účelově určených prostředků (mj. tedy i zákon o zaměstnanosti) **mají přednost** před ustanoveními

¹ Ustanovení § 104 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

² V praxi bývají uvedeny v tzv. seznamu uznatelných nákladových položek, který je přílohou dohody.

³ Podle ustanovení § 31 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Ustanovení § 303 až 311a občanského soudního řádu.

⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Ustanovení § 52 odst. 1 exekučního řádu.

⁸ Ustanovení § 52 odst. 2 exekučního řádu.

o přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu. To znamená, že exekuce se nevztahuje na účelově určené prostředky a je ohledně těchto prostředků **nepřípustná**, neboť jde o pohledávky (prostředky) **nepodléhající exekuci**.

Exekucí tak zásadně nemohou být postiženy např. dotace ze státního rozpočtu, resp. návratná finanční výpomoc podle zákona č. 218/2000 Sb.⁹, nebo dotace podle zákona č. 250/2000 Sb.¹⁰ a další účelově vázané prostředky na účtech u peněžních ústavů (tedy i příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti). Dále také např. **dávky** pro osoby se zdravotním postižením, příspěvek na péči, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení, výživné na dítě aj.¹¹

Závěr o nepřipustnosti výkonu rozhodnutí (exekuce) ohledně účelově určených prostředků vyplývá i z judikatury Nejvyššího soudu. Podle Nejvyššího soudu¹² ve smyslu ustanovení § 310 občanského soudního řádu nejsou soudním výkonem rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu postiženy finanční prostředky uložené na účet peněžního ústavu, o nichž právní předpisy stanoví, že mohou být použity jen k určitému účelu (např. dotace ze státního rozpočtu), ledaže by byla vymáhána pohledávka, k jejíž úhradě mají být (v souladu se svým účelovým určením) použity. Zákon zde sleduje záměr, aby bylo zajištěno, že prostředky, které mají být použity ke stanovenému účelu, naplní své určení nejen v době, kdy povinnému na ně vznikl nárok, ale i poté, co mu byly vyplaceny, popřípadě poté, co byly uloženy na jeho účet u peněžního ústavu a co byl nařízen výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z tohoto účtu příjemce.

Stejný názor zaujímá i Nejvyšší správní soud¹³, který dodává, že exekuci nepodléhající prostředky představují specifickou kategorii zdrojů a jedná se především o **prostředky veřejnoprávní povahy** (pozn.: kromě příspěvků na aktivní politiku zaměstnanosti např. i již zmíněné dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení aj.). Tolik litera zákona.

Může se povinný bránit proti postižení účelově určených prostředků na účtu?

V praxi jsou však v případě nařízení exekuce přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu postiženy (zablokovány) právě i ty prostředky na účtu příjemce, jejichž postih zákon zakazuje. Soud ani soudní exekutor totiž v okamžiku nařízení exekuce přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu předem nezkontrolují povahu prostředků poukazovaných na účet příjemce. Kde to forma vyplácených prostředků připouští, je možné požádat toho, kdo je vyplácí, o změnu způsobu výplaty, tedy aby je napříště vyplácel jinak (např. složenkou). U příspěvků na aktivní politiku zaměstnanosti takto nelze postupovat a nelze žádat úřad práce o změnu způsobu výplaty, neboť je úřad práce poskytuje výhradně bezhotovostně převodem na účet příjemce.

Právní úprava naštěstí pamatuje i na možnost obrany příjemce příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti proti postižení poskytnutého příspěvku exekutorem. Řešením nastalé situace je částečné zastavení exekuce [podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h)¹⁴, resp. odst. 4 občanského soudního řádu¹⁵ a ustanovení § 55 exekučního řádu] v rozsahu pohledávek, jež exekuci nepodléhají, tedy co do výše poskytnutého příspěvku. Exekuci lze (částečně) zastavit na návrh a za určitých okolností i bez návrhu (například na podnět úřadu práce). **Návrh na částečné zastavení exekuce** musí povinný (příjemce) podat do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu (částečného) zastavení exekuce. Musí tvrdit a doložit, že na jeho účet byly (budou) poukázány účelově vázané prostředky, které nepodléhají exekuci (musí tedy prokázat původ peněz). Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej k rozhodnutí exekučnímu soudu.¹⁶

Co z toho vyplývá pro úřad práce?

Pro úřad práce z uvedeného vyplývá, že uchazeči o zaměstnání se zablokovaným účtem může příspěvek na aktivní politiku zaměstnanosti poskytnout (splňuje-li

ostatní podmínky pro jeho poskytnutí). Příjemce příspěvku se totiž i přes nepřijemnost se zablokovaným účtem může výše naznačeným způsobem k příspěvku dostat a splnit tak podmínky dohody s úřadem práce. Současně s poskytnutím příspěvku by měl úřad práce příjemce příspěvku poučit¹⁷ o postupu k ochráně příspěvku prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce. Úřad práce rovněž může soudního exekutora sám vyrozumět, že na exekučně postižený účet příjemce vyplátí účelově určený příspěvek nepodléhající exekuci, aby soudní exekutor mohl exekuci částečně zastavit v rozsahu identifikované platby.

Na základě šetření veřejného ochránce práv v uvedeném případě byli zaměstnanci Úřadu práce České republiky prostřednictvím Generálního ředitelství Úřadu práce České republiky informováni o možnosti vyjmout účelově určený příspěvek z exekuce formou návrhu na částečné zastavení exekuce. Generální ředitelství Úřadu práce České republiky dále připravilo pro žadatele o příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti, který má exekučně zablokovaný bankovní účet, **informační materiál**, který obsahuje poučení o možnosti podat v uvedené situaci návrh na částečné zastavení exekuce.

Dlužno dodat, že veřejný ochránce práv již od roku 2013 upozorňoval na nedostatečnou ochranu dlužníků, kteří v exekuci přicházeli o zákonem chráněné příjmy, neboť se k nim na zablokovaném účtu dostávali velmi složitě. Uvítal proto schválení nové právní úpravy, účinné od července 2021, zavádějící možnost zřídit si tzv. **chráněný účet**¹⁸. Od 1. července 2021 mohou ti, co mají exekuci na účtu, požádat o zřízení chráněného účtu. Na něm budou právě příjmy, které nepodléhají exekuci. Dlužníci (příjemci) je tak budou moci využívat, aniž by vyvázání těchto prostředků z obstarávaného účtu museli řešit návrhem na částečné zastavení exekuce a prokazovat původ peněz. V důsledku toho

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ Blíže ustanovení § 317 občanského soudního řádu.

¹² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1198/96; dostupné na www.nsoud.cz. Dále také usnesení Nej-

vyššího soudu ze dne 28. 7. 2010, sp. zn. 20 Cdo 3454/2008, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1228/2014.

¹³ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 2 Afs 80/2011-60; dostupný na www.nssoud.cz.

¹⁴ „Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“

¹⁵ „Týká-li se nařízeného výkonu rozhodnutí některý z důvodů zastavení jen zčásti nebo byl-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně.“

¹⁶ Ustanovení § 55 odst. 3 exekučního řádu.

¹⁷ Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Ustanovení § 304c a n. občanského soudního řádu.

by se měla snížit i další administrativa na straně exekutorů, soudů atd. Příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti nicméně podle občanského soudního řádu nespádají (na rozdíl od např. dávek pomoci v hmotné nouzi či příspěvku na bydlení) pod chráněné příjmy, k jejichž ochraně lze zřídit chráněný účet. S ohledem na to, že nelze ani žádat úřad práce o změnu způsobu jejich výplaty, jak jsem již uvedla (na rozdíl od např. dávek pomoci v hmotné nouzi či příspěvku na bydlení), zůstává

i nadále jedinou obranou návrh na částečné zastavení exekuce.

Ambicí tohoto článku nebylo postihnout vyčerpávajícím způsobem problematiku poskytování příspěvků na aktivní politiku zaměstnanosti. Mým cílem bylo upozornit zejména sociální pracovníky a ostatní pomáhající profese z nevládního sektoru, jak pomoci klientům z řad uchazečů o zaměstnání vedených v evidenci úřadu práce v případě, že se dostali do svízelné situace a exekutor jim obstavil

účet a zároveň by chtěli zvýšit své šance na uplatnění na trhu práce pomocí příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti. Prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce se k příspěvku od úřadu práce na svém zablokovaném účtu s největší pravděpodobností dostanou. Jedině tak budou moci příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti naplnit svůj smysl a klienti si s jejich využitím budou moci obstarat dostatečné prostředky obživy a potažmo také splatit svůj dluh. ■

Stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí k zajišťování praxe vzdělávajících se/studujících v oborech/studijních programech připravujících pro výkon regulovaného povolání č. 655 sociální pracovník

Toto stanovisko vydává Ministerstvo práce a sociálních věcí na základě zaznamenaného případu, kdy poskytovatel sociálních služeb odmítl poskytnout praxi studentce/studentovi oboru připravujícího pro povolání sociálního pracovníka, a to s odkazem na § 79 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Účelem stanoviska je podpora praktické přípravy studentů v sociálních službách.

Text: PhDr. Filip Novotný,
PhDr. Mgr. Jana Kolářková,
Mgr. Veronika Havlová, DiS.,
PhDr. Melanie Zajacová

Školské právní předpisy stanoví, že vyšší odborné vzdělávání i vysokoškolské studium sociální práce obsahuje kromě přípravy teoretické i přípravu praktickou.^{1,2} Znamená to, že pro přípravu výkonu regulovaného povolání sociální pracovník je získání praktických zkušeností již v průběhu studia zásadní. Poskytovatelé sociálních služeb mohou takto podnítit i zájem o práci studentů v sociálních službách a doplnění jejich teoretické přípravy o důležité poznatky, dovednosti potřebné pro jejich další profesní orientaci.

Ačkoliv je na dobrovolném rozhodnutí zaměstnavatele, poskytovatele sociálních služeb, umožňovat praxe, měli by zaměstnavatelé pomáhat zájemcům o obor k úspěšnému vstupu do budoucí praxe a předcházet tak časté kritice absolventů, že nemají potřebné praktické zkušenosti.

Student/studentka konající praxi není zaměstnancem fyzické nebo právnické osoby, na jejímž pracovišti praxi koná. Tu vykonává zpravidla na základě inominátní smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem praxe, školou a studentem/studentkou.

Smlouva upravuje obsah a rozsah odborné praxe a podmínky pro její konání.

Na studenty se při praktické přípravě – tedy i při výkonu praxe v sociálních službách – vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

V podmínkách registrace v § 79 písm. b) zákona je uvedeno, že služby jsou poskytovány odborně způsobilými osobami, které jsou upraveny v §110 odst. 4 zákona. Z tohoto důvodu se studenti VOŠ/VŠ nemohou v rámci výkonu praktické přípravy zapojit do poskytování sociální služby (např. odborného sociálního poradenství).

Dále je v podmínkách registrace v § 79 odst. 5 písm. d) zákona uveden popis personálního zajištění sociální služby, kde jsou uvedeny fyzické/právnické osoby oprávněné poskytovat konkrétní sociální službu. Z tohoto důvodu se studenti v rámci praxe nemohou podílet na poskytování sociální služby.

Zaměstnavatel bez ohledu na to, zda se jedná o úřad, nebo poskytovatele sociálních služeb, je povinen zajišťovat výkon sociální práce kvalifikovanými zaměstnanci

(§ 110 ve vztahu k § 109, respektive § 79 zákona). Je-li výkonu činností podle § 109 zákona přítomen/přítomna na smluvním základě student/studentka, aby mohl/mohla plnit svou povinnost stanovenou školskými předpisy, nejsou tím porušeny podmínky výkonu sociální práce nebo poskytování sociálních služeb podle zákona. Praktickou přípravu studenta lze vykonávat výhradně pod dohledem odborně kvalifikovaného zaměstnance, sociálního pracovníka.

Ustanovení § 79 zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. se vztahuje pouze na zaměstnance, výkon praxe studentů není pracovní poměr.

Podmínky výkonu praktické přípravy studentů či stáže u poskytovatele sociálních služeb stanoví zaměstnavatel na základě svého dobrovolného rozhodnutí, že bude participovat na profesní přípravě sociálních pracovníků. V případě sociálních služeb má mít poskytovatel zpracována pravidla pro realizaci praxí v souladu se Standardy kvality sociálních služeb. V praxi tak mnozí poskytovatelé sociálních služeb k realizaci praxí studentů využívají standard č. 9 – Personální a organizační zajištění sociální služby. Na jeho základě má vypracovaná vnitřní pravidla pro osoby, které s ním nejsou v pracovněprávním vztahu, a tím má definováno jejich působení při poskytování sociální služby.

Závěr: Poskytovatelé sociálních služeb by měli praktickou přípravu, stáže studentů využívat v co nejširší míře a vytvářet pro výkon praxe vhodné podmínky. ■

¹ § 96 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

² § 44 odst. 5 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů; § 46 odst. 1 tamtéž. Část dvacátá čtvrtá odst.

A písm. k) nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství, ve znění pozdějších předpisů.

Jak v sociálních službách nepodcenit přípravu na blackout?

Poskytovatelé sociálních služeb v České republice by měli být připraveni na rozsáhlý a déletrvající výpadek elektrické energie. Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS ČR) proto zpracovala doporučený postup, jak by měli zaměstnanci a zejména management v pobytových sociálních službách jednat v takovéto nouzové situaci, aby byly dopady na klienty co nejmenší. Úkol je to o to důležitější, protože je zřejmé, že již výpadek v řádu několika hodin začne postupně omezovat, či dokonce zcela zastavovat systémy, jejichž funkčnost považujeme často za samozřejmost.

Text: Ing. Petra Cibulková, šéfredaktorka

Témata jako pandemie, válka a ekonomická krize nám ukazují, že naše současná doba není tak stabilní, jak bychom si jistě přáli. Změny, které si neustále se zrychlující život lidské společnosti vynucuje, nás staví stále častěji před úkoly, jejichž řešení bylo donedávna předmětem knih z žánru vědeckofantastické literatury. Pojmy jako přetížení energetické přenosové soustavy, blackout, náhlé změny počasí, extrémní sucha čibleskové povodně nebo energetická krize jsme tak museli zařadit do našeho běžného slovníku. Akcent a upozorňování na tyto hrozby právě v souvislosti s poskytováním sociálních služeb (např. v Rakousku, Německu, Švédsku a dalších zemích) a pokyny, které poskytovatelům sociálních služeb doporučovaly, aby vypracovali vnitřní směrnice, připravili se na tyto hrozby, proškolili personál, jak postupovat v krizových situacích apod., odborníky z APSS ČR vedli k tomu, že po pečlivé analýze zahraničních zdrojů, pramenů a odborných textů vytvořili pro poskytovatele sociálních služeb v České republice doporučený postup.

Doporučený postup pro poskytovatele sociálních služeb pro případy rozsáhlých výpadků dodávek elektrické energie, jehož autory jsou Jiří Horecký, Daniela Lusková, Petr Hanuš, Jan Gabriel a Tomáš Černický, seznamuje poskytovatele sociálních služeb s pojmem blackout, s jeho následky, jaká omezení při péči o klienty mohou nastat a jaká opatření by poskytovatelé sociálních služeb měli přijmout,

aby co nejméně zasahovala do práv klientů, ale také shrnuje, co je třeba při blackoutu podniknout v každé organizaci s ohledem na zajištění dalšího provozu a fungování.

„Překvapilo mě, kolik evropských zemí již má připraveny postupy, jak se zachovat v případě rozsáhlých výpadků elektrické energie, nebo tyto postupy připravuje. Samozřejmě si tento stav nikdo nepřeje a realizace těchto scénářů není pravděpodobná, ale bohužel je možná. A i minulé zkušenosti regionálních výpadků elektrické energie v Evropě nám dokazují, že v případě zejména dlouhodobé péče o seniory je nutné být na tuto variantu připraven. Proto po pečlivé analýze existujících dokumentů a v koordinaci a po konzultaci s odborníky vydáváme tyto postupy i pro české poskytovatele sociálních služeb,“ uvedl Jiří Horecký, prezident APSS ČR.

V případě, že by v České republice nastal blackout, je možné přijmout různá opatření.¹ Existuje totiž celá řada účinných nástrojů, pomocí kterých lze mimořádným událostem v energetice předcházet či je přímo řešit. Jedná se o nástroje, které vycházejí především z legislativních úprav, jako např. vyhlášení předcházení stavu nouze a vyhlášení stavu nouze v energetice. Tyto stavy může provozovatel přenosové soustavy vyhlásit na celém území. Na vyhlášení těchto stavů přímo navazují provozní opatření v přenosové soustavě, která vychází z celé řady klíčových plánů (frekvenčních, regulačních, omezovacích, vypínacích).

Masivní a dlouhotrvající přerušování dodávek elektrické energie zatím nenastalo. Existuje několik regionálních případů, avšak odborníci se shodují, že riziko rozsáhlejšího výpadku je pravděpodobnější, než tomu bylo v minulosti. Signálem nám je také skutečnost, že některé evropské

země (Německo, Rakousko, Švédsko aj.) se připravují na dopady blackoutů v sociálních službách, zejména v domovech pro seniory a jiných pobytových sociálních službách. Zpracovávají se doporučené postupy a metodiky, sestavují se krizové týmy a pracovní skupiny, jinými slovy se obecně zvyšuje připravenost pro případ, že by blackout nastal. K blackoutu v Evropě došlo například v roce 1978 (sněhová katastrofa v severním Německu, výpadek na dva dny, 2,5 milionu dotčených osob), v roce 2019 (nehoda v Berlíně, výpadek na 31 hodin, 70 tisíc dotčených osob) nebo z loňského roku můžeme připomenout záplavy v západním a jižním Německu (výpadek na 12 hodin, 165 tisíc dotčených osob).

Pro nepřipravené zařízení sociálních služeb může mít déletrvající výpadek elektrické energie dalekosáhlé dopady, jež si málokdo uvědomuje. Je však nutné uvést, že i sebestřípavenější zařízení dokáže kontinuálně poskytovat péči a služby (byť v krizovém módu) jen v řádu maximálně jednotek dnů.² Pokud analyzujeme již existující manuály a metodiky, pak se víceméně shodují, že v případě výpadku dodávek elektrické energie v řádu více dní (5+, 7+ dní) se bude muset minimálně část péče přesunout do rodin. Problematikou může být také dojíždění zaměstnanců do práce (kvůli přerušení nebo zásadnímu omezení veřejné dopravy; čerpací stanice jsou sice většinou vybaveny elektrocentrálami, ale ty jsou určeny zejména pro účely kritické infrastruktury státu), což může v důsledku ohrozit 24hodinový provoz.

Z předchozích zkušeností, tj. ještě před energetickou krizí, známe případy, kdy došlo v různých regionech Evropy k těmto výpadkům v rozsahu vyšších hodin či nižších desítek hodin. Oba dva případy však představují riziko pro poskytovatele sociálních služeb a zejména jejich klienty. A právě připravenost, krizový scénář a jasně stanovené postupy výrazně snižují rizika a škody. Zůstává však nadějí, že k tomuto scénáři nikdy nedojde. ■

Doporučený postup je volně ke stažení na webu APSS ČR v sekci Vydáváme -> Odborná publikační činnost.

¹ Viz www.krizport.cz.

² Pokud není vybaveno samostatným nouzovým zdrojem jako např. velkokapacitními generátory.

I díky ministerskému projektu Podpora sociálního bydlení našlo nový domov 730 domácností

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) realizovalo v letech 2016–2022 projekt Podpora sociálního bydlení. Jeho Kontaktní centrum pomáhalo obcím a neziskovým organizacím, ale i lidem, kterým je určeno sociální bydlení. Obce a neziskové organizace s podporou projektu zabydly více než 730 domácností se stovkami dětí a sociální pracovníci podpořili další tisíce lidí po celé ČR.

Přes vysoký počet lidí a stovky dětí, kteří nově nastartovali svůj život, je to jen kapka v moři lidí bez střechy nad hlavou nebo ohrožených ztrátou bydlení. V listopadu projekt publikoval jeden z posledních výstupů, kterým bylo sčítání osob v bytové nouzi.¹ Z něj vyplynulo, že zhruba 270 tisíc lidí nemá stabilní domov. I díky projektu MPSV jsou poznatky z praxe přenášeny do připravovaného zákona o podpoře v bydlení, který konečně nabídne komplexní řešení problematiky. Dobrou zprávou je, že po 6 letech bude projekt moci od 1. ledna pomáhat dál.

Po dobu svého fungování si projekt kladl za cíl zavádět a rozvíjet systém sociálního bydlení v ČR a za tímto účelem poskytoval metodickou a informační podporu. Tato podpora byla založena mj. na mezinárodní spolupráci a přenosu dobré praxe, výzkumných aktivitách, vytvoření metodických podkladů a samozřejmě také na konzultacích se všemi klíčovými aktéry. K pilotnímu ověřování systému sociálního bydlení navázalo MPSV spolupráci s 16 obcemi, ke kterým se následně přidalo 13 dalších projektů při pilotování přístupu Housing First. Obce a následně i nestátní neziskové organizace (NNO)² v rámci svých projektů přímo zabydly více než 730 domácností se stovkami dětí a jejich sociální pracovníci navíc podpořili další tisíce lidí po celé ČR.

Ke zprostředkování metodické podpory bylo v rámci projektu zřízeno **Kontaktní centrum sociálního bydlení**.³ Obracet se na něj mohli občané, obce i NNO s dotazy a žádostmi o podporu a radu, jak postupovat při budování sociálního bydlení, jakou

formu zvolit, kde je možné získat finanční prostředky nebo jak efektivně hodnotit bytovou nouzi lidí, kteří žádají o sociální bydlení. Občané se dozvěděli, na koho se obrátit, pokud mají problém s bydlením, a co jim nabízí stát a obce při řešení náročných životních situací, které jsou s bydlením spojené.

V rámci edukačních a informačních aktivit bylo uskutečněno nespočet **workshopů, konferencí či webinářů** na konkrétní témata související se sociálním bydlením. Mimo to v roce 2021 projekt pořádal **akreditované vzdělávání** pro 500 sociálních pracovníků obcí, Úřadu práce ČR a neziskového sektoru, který byl zaměřený na sociální bydlení a další přidružená témata.

Spolupracovali jsme také s **expertní skupinou** složenou ze širokého spektra zástupců veřejného, neziskového i soukromého sektoru. Poznatky těchto expertů z praxe byly klíčové při nastavování politik, dotací, a především v potvrzení dobré praxe, nebo naopak „slepých uliček“.

Projekt se snažil rychle reagovat na aktuální potřeby. Připravil mj. materiály ke covidu nebo kampaň pro lidi ohrožené ztrátou bydlení, která akcelerovala v důsledku války na Ukrajině a následných ekonomických a energetických dopadů na občany. Kampaň s názvem **Mít domov** měla za cíl informovat lidi o tom, že pomoc existuje a že není ostuda si o ni říct. Speciální webová stránka www.mitdomov.cz funguje jako rozcestník pomoci pro různé problémy.

Projekt je obecně označován za velmi úspěšný a především přínosný. Nejspíš i to bylo důvodem pro schválení nového projektu. Ten, spolu se zkušeným týmem, nastartuje hned v lednu 2023. Jeho cíl nebude menší: rozšířit sociální bydlení na území České republiky.

Ohlasy z týmu projektu:

V čem je podle vás největší přínos přístupu Housing First (HF) oproti jiným přístupům?

Jedná se o přístup řešení bezdomovectví a bytové nouze, který je založený na několika základních principech, které jsou provázané a funkční. Zároveň je to přístup podložený výzkumy, často využívá *Harm Reduction*, a čím dál více také dobrou praxí v různých zemích světa. Původní model cílí na ty nejohroženější, tedy osoby v bytové nouzi s komplexními potřebami, které dlouhodobě propadávají systémy pomoci.

S jakými překážkami jste se setkávali při pilotování přístupu HF v ČR?

Výzvou byl nejen nedostatek bytů, ale i malá důvěra v přístup řešení bytové nouze, který v ČR nebyl dosud tolik známý a vyžaduje určitou změnu v náhledu a přístupu. Tyto dvě oblasti jsou do jisté míry provázané a s přibývajícím dobrou praxí se je dařilo řešit.

Poskytovali jste i pomoc na telefonu, kdo a s jakými dotazy se na vás nejčastěji obracel v Kontaktním centru?

Na Kontaktní centrum (KC) se obraceli opravdu nejrůznější lidé, častěji šlo o ženy. Obecně šlo o lidi řešící bytovou nouzi, a to ať akutní, tj. kdy už nemají kde bydlet, anebo je brzo čekalo vystěhování ze současného bydlení. Telefonovali nebo se obraceli na KC prostřednictvím e-mailu mnohdy v těžké životní situaci, kdy řešili své základní potřeby. Kromě bydlení šlo i o zajištění základních příjmů, řešení materiálních problémů při péči o děti apod. Poskytovali jsme ale poradenství i obcím, NNO i dalším, kteří stáli o informace k sociálnímu bydlení.

Co zajímavého přinesly provedené analýzy a výzkumy?

Stručně a zjednodušeně řečeno se naše analýzy a výzkumy zaměřovaly na popis dobré zahraniční praxe (a její možnou přenositelnost do ČR) anebo přímo na výzkumy mezi cílovými skupinami sociálního bydlení, poskytovateli bydlení apod. v našem prostředí. Největší pozornost získalo sčítání lidí v bytové nouzi, které přineslo potřebná data za rok 2022. Věnovali jsme se ale i tématu sousedství, tzv. sociálního mixu, motivaci soukromých pronajímateľů poskytnout byt pro sociální účely apod. Všechny zajímavé analýzy a výzkumy, ať již ty, které vznikly v rámci projektu, anebo mimo něj, je možné najít na webových stránkách projektu.

Kde můžeme najít výstupy projektu?

Vše jsme shromáždili na webových stránkách projektu: www.socialnibydeni.mpsv.cz. Zejména v sekci dokumenty ke stažení můžete nalézt veškeré výstupy (analýzy, výzkumy, metodické materiály, dokumenty k HF, webináře, dokumenty z praxe apod.). Hojně navštěvovaná je i sekce dobrá praxe a kazuistiky lidí, kterým sociální bydlení pomohlo. Covid pak přinesl nový formát webinářů, které s dalšími videi zaznamenaly již téměř 40 000 zhlédnutí. Pro zájemce máme i Zpravodaj sociálního bydlení nebo zasíláme novinky na e-mail. ■

¹ Viz <http://socialnibydeni.mpsv.cz/cs/novinky/491-scitani-osob-z-vybranych-kategoriiklasifikace-ethos-2022-v-cr>.

² Viz <http://socialnibydeni.mpsv.cz/cs/o-projektu/projekty-obci-a-interaktivni-mapa>.

³ Viz <http://socialnibydeni.mpsv.cz/cs/o-projektu/kontaktne-centrum>.

Doporučený postup pro poskytovatele sociálních služeb pro případy rozsáhlých výpadků dodávek elektrické energie

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA

Ing. Daniela Lusková, MPA, MHA

Mgr. Petr Hanuš

Bc. Jan Gabriel

Ing. Tomáš Černický, Ph.D.

Recenzent:

Ing. Jiří Procházka

APSS ČR zpracovala doporučený postup pro „Blackout“, jak by měl nejen management v pobytových sociálních službách jednat v nouzových situacích, aby byly dopady na klienty co nejmenší. Inspirovala se v zahraničí (např. v Rakousku, Německu, Švédsku), kde již takovéto postupy mají připraveny. Přestože si dlouhodobý výpadek elektrické energie nikdo nepřeje, v případě dlouhodobé péče o seniory je nutné být připraven.

Doporučený postup je **volně ke stažení** na webu APSS ČR v sekci **Vydáváme → Odborná publikační činnost**.

nová

zelená

úsporám

light

Uniká vám teplo netěsnícími okny
či nezateplenými částmi domu?
Máte nízký příjem a na renovaci
chybí peníze? Pomůžeme vám.

**I malá změna může
přinést velké úspory**

Až 150 000 Kč
na rychlé zateplení vašeho
rodinného domu

Pomoc pro seniory a domácnosti s nižšími příjmy

PENÍZE dostanete PŘEDEM – teplo a energii ŠETŘÍTE TRVALE

Kam se obrátit?

Ptejte se zástupců Místních akčních skupin.
Obrátit se můžete i na informační střediska
EKIS, pracovníky úřadů práce a sociálních
služeb.

www.novazelenausporam.cz

